

Ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος: Μια πολιτισμική επανάσταση στην καρδιά της Ευρώπης

Του Στέλιου Κούκου

Οι θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος διεύρυναν και ενοποίησαν πολιτισμικά και πνευματικά τον ευρωπαϊκό κόσμο, ενώ παράλληλα έκαναν πράξη την οικουμενική διάσταση και ευρυχωρία της αγάπης της εκκλησίας.

Το ιεραποστολικό τους έργο προς τους σλαβικούς λαούς, που άρχισε το 863, απότοκο της βυζαντινής αίσθησης για τη ζωή και τον κόσμο, έμελλε να αλλάξει άρδην και οριστικά την αντίληψη για τη ζωή από τη Σερβία και τη Βουλγαρία μέχρι τα βόρεια της Ρωσίας.

Σ' αυτή την αποστολή ο ελληνικός πολιτισμός, μέσω της εκλεπτυσμένης γλώσσας και του πλούτου των νοημάτων της, που από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες είχε γίνει ένα με τα ιερά γράμματα της εκκλησίας, έσπευδε με ιδιαίτερη διάκριση, αβροφροσύνη και εγκαρδιότητα να συναντήσει και να περιθάλλει ως μια ανοιχτή αγκαλιά τα νέα της μέλη, τη νέα της διάσταση, εκδοχή και έκφραση, τη νέα δόξα της αποστολής της.

Γι' αυτό ο λόγος και ο κόσμος των γραφών, των λειτουργικών βιβλίων, των πατέρων της εκκλησίας, των ποιητών και των φιλοσόφων, παραδόθηκε ως πράξη αγάπης και προσφοράς ανυπόκριτης. Και δεν παρέλειψε να «θυσιαστεί» και να μετακενωθεί, δηλαδή να μεταγλωττιστεί για να γίνει μαρτυρία εύγλωττη, αληθινή και πιστευτή, και από ρωμέικη-βυζαντινή λαλιά να γίνει για τους νέους της καρπούς γλώσσα ουσίας, αγάπης και θυσίας.

Μαζί με τα πρώτα κείμενα οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος έδωσαν στους Σλάβους και το πρώτο τους αλφάβητο, ως άμεση και σχεδόν ψηλαφητή εσαεί απόδειξη του ολοκληρωτικού της δοσίματος.

Έτσι δημιουργήθηκε μια ιδιαίτερη πολιτισμική και πνευματική υπεραξία, αφού με την πάροδο του χρόνων κατάφερε να ζωντανέψει με τον δικό της χαρακτήρα και τρόπο το κήρυγμα των ελλήνων ιεραποστόλων, τόσο σε εκκλησιαστικό επίπεδο όσο και σε ευρύτερα καλλιτεχνικό και πολιτισμικό. Δεν θα ήταν άτοπο να υποστηρίξουμε πως ο κορυφαίος συγγραφέας του δυτικού κόσμου, Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, αποτελεί γνήσιο τέκνο και απόγονο των θεσσαλονικέων ιεραποστόλων. Ή ακόμα οι στάρετς, οι πνευματικοί γέροντες της Όπτινα και του Σάρωφ, που ήταν καθοδηγητές των πνευματικών ανθρώπων της Ρωσίας, όπως ο Άγιος της Χαράς, Σεραφείμ του Σάρωφ (1759-1833), που αρκετά χρόνια πριν ανοίξουν τα ανθρωποβόρα γκουλάγκ αποκάλυψε στους συμπατριώτες του και σε όλο τον κόσμο μια όλο φως, εκστατική εμπειρία μαρτυρία νοήματος και πνευματικής διάστασης ζωή. Και πλέον οι μαθητές των προγόνων μας ιεραποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου, που γιορτάζουμε κάθε χρόνο στις 11 Μαΐου, είναι και δικοί μας δάσκαλοι και φωτιστές, γιατί όχι και οικουμενικοί.

Όσο για την αγάπη και την τιμή των σλαβικών λαών προς τους θεσσαλονικείς αγίους, αυτή εκδηλώνεται πολλαπλώς και με περισσή θερμότητα, ενώ εμείς μοιάζει να μην έχουμε ακόμη καλά καλά αντιληφθεί περί τίνος πρόκειται. Οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος δημιούργησαν μια ειρηνική πολιτισμική και πνευματική επανάσταση στην Ευρώπη, από τους καρπούς της οποίας πλέον όλοι μας μπορούμε να αναζωογονηθούμε.

Το κείμενο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "Μακεδονία της Κυριακής" στις 13 Μαΐου του 2012 ως εισαγωγή σε αφιέρωμα για τους θεσσαλονικείς ιεραποστόλους Αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο.